

Üçüncü Lübnan Savaşı'na Doğru: Senaryolar ve İhtimaller

İsrail ile Hizbullah arasında uzun süredir devam eden düşük yoğunluklu çatışmanın tam kapsamlı bir savaşa dönüşmesi artık an meselesi. İsrail, Lübnan'ın güneyine dönük bir kara harekâtına hazırlanıyor. Bu satırlar kaleme alınırken İsrail Silahlı Kuvvetlerinden Lübnan'ın güneyinde yaşayan sivillere, Hizbullah'a ait ev ve binalardan uzak durma [çağrısı](#) yükseliyordu. Peki, olası hareketin politik amacı ne? Hizbullah, İsrail'e İkinci Lübnan Savaşı'nda olduğu gibi bir yenilgi tattırmayı başarabilir mi? Bölgesel savaş riski var mı? Bu sorulara yanıt vermeden önce, İsrail ve Hizbullah'ı tam kapsamlı bir savaşın eşiğine getiren son bir haftadaki baş döndürücü gelişmelere kısaca göz atalım.

Şiddetin Tırmanması

Geçtiğimiz hafta Lübnan peş peşe meydana gelen sansasyonel saldırılarla sarsıldı. İlk olarak, 17 Eylül'de Hizbullah'ın üst düzey yöneticilerinin de aralarında bulunduğu binlerce örgüt mensubunun kullandığı [çağrı cihazlarının](#) eş zamanlı patlaması neticesinde 12 kişi yaşamını yitirdi ve 200'ü ağır olmak üzere 2800 kişi yaralandı. Bu patlamaların şoku henüz geçmemişken bir gün sonra Hizbullah milislerinin kullandığı [telsizlerin](#) patlamasıyla 20 kişi hayatını kaybetti ve yaklaşık 500 kişi yaralandı. Netenyahu hükümeti her ne kadar bu patlamaların sorumluluğunu üstlenmese de tüm oklar İsrail'in ulusal istihbarat teşkilatı [Mossad](#)'ı işaret ediyordu. Nitekim, söz konusu patlamaların hemen ardından Hizbullah, İsrail'in kuzeyindeki askerî hedeflere yönelik roketli [misilleme](#) saldırıları başlattı. Hizbullah'ın misilleme eylemlerine İsrail'in yanıtı gecikmedi. [İsrail jetleri](#), Lübnan'ın güneyindeki birçok noktaya çok sayıda hava saldırısı düzenledi. [Lübnan Sağlık Bakanlığı](#), İsrail'in saldırıları sonucunda aralarında çocuk, kadın ve sağlık çalışanlarının da bulunduğu 274 kişinin yaşamını yitirdiğini

ve 1024 kişinin de yaralandığını açıkladı. Gerilim her saniye tırmanırken en son İsrail'den, Lübnan'ın güneyindeki sivillerin bölgeyi terk etmesi çağrısı yapıldı. Bu durum, İsrail'in Hizbullah'a dönük bir kara saldırısı başlatacağının habercisi.

İsrail Ne İstiyor?

Hizbullah, İsrail'in Gazze'yi işgal etmesinden itibaren Hamas'la dayanışma sergilemek amacıyla, Lübnan'dan İsrail topraklarına dönük çok sayıda füze ve insansız hava aracı saldırısı gerçekleştirdi. Bu saldırıların sonucunda İsrail'in kuzeyinde yaşayan [60 binden](#) fazla İsrail vatandaşı bölgeyi terk etti. Dolayısıyla İsrail'in Lübnan'ın güneyine yönelik olası kara harekâtının iki temel amacı bulunuyor. Birincisi, Hizbullah'ın İsrail'e dönük sistematik saldırılarını durdurmak, ikincisi ise Hizbullah'ın saldırıları sonucu evlerini terk etmek zorunda kalan sivillerin geri dönüşünü sağlamak. Bu amaçları gerçekleştirmek için Lübnan'ın güneyinde "güvenli bölge" oluşturması ve Hizbullah milislerini İsrail'i yeniden hedef alamayacak şekilde yenilgiye uğratması gerekiyor.

İsrail'in dünyanın teknolojik olarak en gelişmiş, donanımlı ve iyi eğitilmiş silahlı kuvvetlerinden birine sahip olduğu biliniyor. Peki, bu durum İsrail'in politik amaçlarını gerçekleştirmesi için yeterli olur mu? Bu sorunun yanıtını bugünden vermek zor. Ancak İsrail ile Hizbullah arasında 18 yıl önce meydana gelen ve "İkinci Lübnan Savaşı" olarak anılan silahlı çatışmayı hatırlamak, olası bir kara operasyonun sonuçlarına dair birtakım öngörülerde bulunmamız açısından önemli bir referans sağlayabilir.

İkinci Lübnan Savaşı'ndan Dersler

12 Temmuz 2006'da Hizbullah militanlarının İsrail'in kuzey sınırındaki muhtelif askerî hedeflere yönelik [bir dizi saldırı](#) düzenlemesinin ardından dönemin İsrail Başbakanı Ehud Olmert, İsrail ordusuna [misilleme](#) emri verdi. Bunun üzerine İsrail güçleri Lübnan'daki Hizbullah hedeflerine karşı geniş çaplı [askerî operasyon](#) başlattı. Hizbullah milisleri ile İsrail ordusu arasındaki çatışmalar Birleşmiş Milletler'in aracılık ettiği [ateşkesin](#) yürürlüğe girdiği 14 Ağustos 2006'ya kadar devam etti. 34 gün süren çatışmanın ardından her iki taraf da [zafer ilan ederken](#) birçok [savunma analisti](#) İsrail'in taktik düzeyde bir yenilgiye uğramasa da stratejik hedeflerine ulaşmada başarısız olduğu noktasında birleşti.

İsrail savaş başlarken harekâtın siyasi amacını Hizbullah'ın silahsızlandırılması olarak açıklamıştı. Hizbullah'ın temel amacı ise İsrail'in saldırılarına karşı koymak ve hayatta kalabilmektir. Her ne kadar savaşın sonunda Hizbullah'ın kayıpları İsrail'e oranla [daha fazla](#) olsa da Hizbullah [gelişmiş konvansiyonel silahlarını düzensiz savaş taktikleriyle](#) birleştirerek İsrail karşısında etkin bir direniş sergiledi ve ayakta kalmayı başardı.

Hizbullah'ın şaşkınlık yaratan direnişinin altında yatan en önemli faktörlerden birisi de uyguladığı etkin [propagandaydı](#). Hizbullah kendine müzahir basın yayın organları aracılığıyla yürüttüğü enformasyon savaşı sayesinde taktik-askerî başarısını olduğundan daha güçlü göstermeyi ve İsrail'in eylemlerini uluslararası toplum nezdinde itibarsızlaştırmayı başardı. Nihai kertede Hizbullah savaştan güçlenerek çıktı.

Asimetrik Savaşlarda Zafer

Hizbullah'ın İsrail karşısındaki başarısı asimetrik savaşları yakından takip edenler için pek de şaşırtıcı değildi. Asimetrik çatışmalarda askerî açıdan dezavantajlı pozisyonda olan devlet dışı

silahlı aktörün esas gayesi mevcudiyetini muhafaza edebilmek ve hasmının savaşıma azim ve iradesini yıpratmaktır. Bu doğrultuda, psikolojik etki yaratan saldırılar düzenlemeye ve sırtını dayadığı toplumsal kesimlerin desteğini maksimize etmeye gayret eder. Öte yandan, savaşın diğer tarafı olan devlet ise karşısındaki aktörün silahlı kapasitesini zayıflatırken aynı zamanda onun meşruiyet alanını daraltmak ve kitleselleşmesini engellemek zorundadır. Dolayısıyla, asimetrik savaşlarda algı yönetimi ve psikolojik unsurlar son derece önemli bir rol oynar. Özetle, asimetrik harp askerî bir mesele olduğu kadar bilişsel bir meseledir. Bu tür bir mücadeleye giren devlet dışı silahlı aktörlerin, hayatta kalmayı başardıkları ve hedef kitlesi üzerindeki kontrolünü kaybetmedikleri sürece çatışmalardan kazançlı çıkan taraf olma olasılığı yüksektir. Hizbullah da psikolojik etkisi yüksek füze saldırılarıyla ve gelişmiş propaganda teknikleriyle İsrail ordusu karşısında ayakta kalmayı başardığı için nihai kertede savaşın galibi olarak takdim edildi.

Günümüzde Hizbullah

Hizbullah, İkinci Lübnan Savaşı'nın patlak verdiği döneme kıyasla günümüzde çok daha güçlü bir konumdadır. [Atlantic Council](#) tarafından yayımlanan bir rapora göre, 2006 yılından bu yana örgüt, İran'ın da desteğiyle askerî kabiliyetlerini önemli ölçüde geliştirmiştir. Şu anda Hizbullah'ın yaklaşık 30.000 aktif savaşçısı ve 10.000 ila 20.000 arasında bir rezerv kuvveti olduğu tahmin edilmektedir. Ayrıca, Hizbullah'ın envanterinde 130.000 ila 150.000 arasında karadan karaya roket ve füze bulundurduğu ileri sürülmektedir. Bu rakamlar, 2006'daki envanteriyle karşılaştırıldığında on kat artış meydana geldiğini göstermektedir.

Hizbullah, geride bıraktığımız 18 yıl içinde çatışma pratiğini de önemli ölçüde geliştirmiştir. Özellikle, Suriye İç Savaşı'na müdahil olması, birçok Hizbullah milisinin asimetrik savaş

tecrübesi kazanmasına olanak tanımıştır. Üstüne üstlük, Hizbullah artık çok daha gelişmiş “enformasyon savaşı” yeteneklerine sahiptir. 2006’daki 34 günlük savaş sırasında ağırlıklı olarak televizyon, uydu ve radyo kanalları üzerinden propaganda yürüten örgüt, şu anda çeşitli dijital medya platformlarını bu amaç doğrultusunda kullanabilmektedir.

Bölgesel Savaşa Dönüşür mü?

İran’ın olası bir savaş durumunda, uzun yıllardır vekil savaşçı olarak kullandığı Hizbullah’a güçlü siyasi ve askerî destek sağlayacağı aşikârdır. Üstelik, İsrail ile Hizbullah arasındaki yüksek yoğunluklu bir çatışmanın İran’ı savaşın doğrudan bir parçası haline getirmesi de ihtimal dahilindedir. İran, uzun yıllardır Hizbullah ve Husiler gibi vekilleri aracılığıyla İsrail’e karşı dolaylı ve örtülü bir savaş yürütmektedir. İsrail ise özellikle son aylarda İran’ın resmî görevlilerine ve İran’la yakın ilişki içindeki aktörlere yönelik suikastlar düzenlemektedir. Hal böyleyken İran ve İsrail, son aylarda birkaç kez savaşın eşiğine gelmiştir. İran, özellikle İsrail’in gerçekleştirdiği suikastlara yeterince güçlü bir yanıt veremediği için iç kamuoyunda baskı altındadır. Bu baskı sonucunda, İran geçtiğimiz nisan ayında İsrail’e yönelik geniş çaplı füze ve insansız hava aracı saldırıları düzenlemiştir. Dolayısıyla İsrail-Hizbullah savaşının tırmanarak İran ve vekillerini içine çekme olasılığı göz ardı edilemez. Ancak böyle bir senaryonun kısa sürede gerçekleşmesini zorlaştıran bazı faktörler de bulunmaktadır.

Birincisi, İran’ın İsrail ile savaşı muhtemelen çatışmanın daha da tırmanmasına neden olacak ve İsrail’in tarihî müttefiki ABD’yi de savaşa dahil edecektir. Tahran, ABD ile doğrudan bir savaşın sürdürülemez olduğunun farkındadır. İkincisi, İran hükümeti içeride ciddi ekonomik ve siyasi meydan okumalarla karşı karşıyadır. Böylesine kırılğan bir dönemde yıkıcı etkileri olacak bir savaşa angaje olmak rejimin selameti açısından rasyonel bir tercih olmayacaktır. Üçüncüsü

ise İsrail ile doğrudan bir savaşa girmek, son dönemde önemli ilerlemeler kaydettiği öne sürülen nükleer programının doğrudan ve şiddetli şekilde hedef alınmasına yol açacaktır.

Sonuç

İsrail Ordusu'nun Lübnan'ın güneyine yönelik bir askerî harekâtı artık an meselesi olarak görülmektedir. Olası bir operasyon sırasında İsrail'in, Hizbullah'a ağır kayıplar verdirmesi sürpriz olmayacaktır. Ancak Tel Aviv hükümetinin Hizbullah'ı etkisiz hale getirme şeklinde özetlenebilecek nihai siyasi hedefine ulaşması pek kolay olmayacaktır. Son yıllarda Hizbullah'ın askerî kapasitesinde ve çatışma pratiğinde kayda değer ilerlemeler yaşanmıştır. Örgüt, aynı zamanda etkin bir psikolojik savaş yürütme tecrübesine ve imkânına sahiptir. Hizbullah'ın Lübnan devleti içindeki güçlü konumu, olası bir çatışmayı Lübnan geneline yayabilir. Ayrıca İran faktörü durumu daha da karmaşık hale getirmektedir. Hizbullah'ın olası bir savaş sırasında İran tarafından güçlü bir şekilde destekleneceği kesindir. Bu koşullar, İsrail ile Hizbullah arasında tam ölçekli bir savaşın hem uzun sürebileceğini hem de şiddetli geçebileceğini göstermektedir. Ayrıca, İsrail-Hizbullah savaşının İran'ı da kapsayan bölgesel bir çatışmaya dönüşme riski de bulunmaktadır. Ancak İran'ın karşı karşıya olduğu zorluklar nedeniyle bu senaryonun en azından kısa vadede gerçekleşmesi düşük olasılıktır.

Tarık Solmaz, "Üçüncü Lübnan Savaşı'na Doğru: Senaryolar ve İhtimaller"

[https://www.fikirtepedi.com/dis-politika/ucuncu-lubnan-savasina-dogru-senaryolar-ve-](https://www.fikirtepedi.com/dis-politika/ucuncu-lubnan-savasina-dogru-senaryolar-ve-ihhtimaller/)

[ihhtimaller/](https://www.fikirtepedi.com/dis-politika/ucuncu-lubnan-savasina-dogru-senaryolar-ve-ihhtimaller/) (Yayın Tarihi: 24 Eylül 2024).